

YOSHLAR – MA'NAVIY TARBIYA SUB'EKTI SIFATIDA**Qosimov Sardorbek Sirojiddinovich****Andijon davlat pedagogika instituti****mustaqil tatqiqotchisi**<https://doi.org/10.5281/zenodo.22125594>**Annotatsiya**

Ushbu tezisdagi yoshlarning ma'naviy tarbiya jarayonidagi o'рни va roli tahlil qilinadi. Yoshlar faqat tarbiya ob'ekti emas, balki jamiyat ma'naviy muhitini shakllantiruvchi faol sub'ekt ekani ilmiy-nazariy va badiiy yondashuv asosida yoritiladi. Oila, ta'lim muassasalari va jamoat tashkilotlarining yoshlar ma'naviy kamolotiga ta'siri ko'rib chiqiladi. Globallashuv sharoitida yoshlarning ma'naviy immunitetini shakllantirish masalasiga alohida e'tibor qaratilgan.

Kalit so'zlar: Yoshlar, ma'naviy tarbiya, sub'ekt, ma'naviyat, milliy qadriyatlar, globallashuv, ma'naviy immunitet, vatanparvarlik, ijtimoiy faollik.

Abstract

This thesis analyzes the place and role of youth in the process of spiritual education. The fact that youth is not only an object of education, but also an active subject shaping the spiritual environment of society is highlighted on the basis of a scientific-theoretical and artistic approach. The influence of family, educational institutions and public organizations on the spiritual development of youth is considered. Special attention is paid to the issue of forming the spiritual immunity of youth in the context of globalization.

Keywords: Youth, spiritual education, subject, spirituality, national values, globalization, spiritual immunity, patriotism, social activism.

Jamiyat taraqqiyotining hal qiluvchi omili – bu inson, insonning kamoloti esa ma'naviyat bilan belgilanadi. Ma'naviy barkamol avlodni tarbiyalash har bir davlat va millat oldidagi ustuvor vazifadir. Bu borada yoshlar alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki yoshlar – kelajak egasi, yangi g'oyalar tashuvchisi, jamiyatning harakatlantiruvchi kuchidir.

Bugungi kunda mamlakatimizda yoshlar siyosati davlat darajasida olib borilmoqda. Xususan, Shavkat Mirziyoyev tomonidan yoshlarga oid ilgari surilgan tashabbuslar ularning huquq va manfaatlarini himoya qilish, salohiyatini ro'yobga chiqarishga qaratilgani bilan ahamiyatlidir. Bu esa yoshlarni jamiyat hayotida faol sub'ekt sifatida namoyon bo'lishiga zamin yaratmoqda.

An'anaviy qarashlarda yoshlar ko'proq tarbiya ob'ekti sifatida talqin qilingan. Biroq zamonaviy pedagogik va ijtimoiy yondashuvlarda ular tarbiya jarayonining to'laqonli sub'ekti sifatida qaraladi. Sub'ekt deganda, ongli, mustaqil fikr yurita oladigan, ta'sir ko'rsata oladigan va qaror qabul qiladigan shaxs tushuniladi.

Yoshlar ma'naviy muhitni shakllantirishda o'z fikri va qarashlari bilan jamoatchilik ongiga ta'sir ko'rsatish, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni targ'ib qilish, ijtimoiy tashabbus va loyihalarda faol qatnashish hamda tengdoshlariga ibrat bo'lish jihatlar orqali ishtirok etadi.

Yoshlar ma'naviy muhitni shakllantirishda o'z fikri va qarashlari bilan jamoatchilik ongiga ta'sir ko'rsatish, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni targ'ib qilish, ijtimoiy tashabbus va loyihalarda faol qatnashish hamda tengdoshlariga ibrat bo'lish jihatlar orqali ishtirok etadi.

Avvalo, yoshlar erkin va mustaqil fikr yurita olish qobiliyati bilan jamiyatdagi fikriy muhitni boyitadi. Ularning yangicha qarashlari, zamonaviy dunyoqarashi va tashabbuskorligi jamoatchilik ongida yangilanish jarayonlarini tezlashtiradi. Ayniqsa, axborot texnologiyalari

rivojlangan bugungi sharoitda yoshlar ijtimoiy tarmoqlar, bloglar va turli platformalar orqali keng auditoriyaga ta'sir o'tkazish imkoniyatiga ega. Shu bois ularning har bir fikri, munosabati va fuqarolik pozitsiyasi ma'naviy muhitga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Ikkinchidan, yoshlar milliy va umuminsoniy qadriyatlarni targ'ib qilish orqali ma'naviy barqarorlikni ta'minlaydi. Milliy an'analar, urf-odatlar, tarixiy merosga hurmat tuyg'usi yoshlar qalbida mustahkam o'rin olsa, ular ushbu qadriyatlarni nafaqat asrab-avaylaydi, balki keng jamoatchilikka yetkazadi. Shu bilan birga, insonparvarlik, bag'rikenglik, adolat va hamjihatlik kabi umuminsoniy tamoyillar ham yoshlar faoliyatida o'z ifodasini topadi. Bu esa jamiyatda sog'lom va barqaror ma'naviy muhitni qaror toptiradi.

Uchinchidan, ijtimoiy tashabbus va loyihalarda faol ishtirok etish yoshlarning sub'ekt sifatidagi mavqeini yanada mustahkamlaydi. Turli xayriya tadbirlari, ekologik aksiyalar, madaniy-ma'rifiy loyihalar orqali yoshlar jamiyat hayotiga befarq emasligini namoyon etadi. Bunday faollik nafaqat shaxsiy kamolotga, balki umumiy ma'naviy yuksalishga ham xizmat qiladi.

Nihoyat, tengdoshlariga ibrat bo'lish — yoshlarning ma'naviy ta'sir kuchi eng yorqin namoyon bo'ladigan jihatdir. Yoshlar orasidagi o'zaro ta'sir mexanizmi juda kuchli bo'lib, birining ijobiy xulqi, intilishi va yutug'i boshqalar uchun rag'bat manbaiga aylanadi. Ilmga chanqoq, madaniyatli, faol va vatanparvar yosh o'z atrofida qilargalarga ham shu ruhni ulashadi.

Bugungi kunda O'zbekiston yoshlar ittifoqi kabi tashkilotlar yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirish, ularni ma'naviy va huquqiy jihatdan qo'llab-quvvatlashda muhim o'rin tutmoqda. Bu jarayon yoshlarning jamiyat hayotidagi mas'uliyatini oshirmoqda.

Ma'naviy tarbiyaning ilk poydevori – oila. Oilada shakllangan qadriyatlar insonning butun umri davomida uning hayotiy pozitsiyasini belgilaydi. Ota-onaning shaxsiy namunasi, oilaviy muhit, o'zaro hurmat va mehr-oqibat yosh qalbida ezgu tuyg'ularni uyg'otadi.

Ta'lim muassasalari esa yoshlarning ma'naviy va intellektual kamolotini ta'minlovchi asosiy ijtimoiy institutdir. Maktab va oliy ta'lim muassasalarida berilgan bilimlar nafaqat kasbiy, balki axloqiy dunyoqarashni ham shakllantiradi. Ustoz shaxsi, uning madaniyati va fidoyiligi talabalar uchun hayotiy namuna vazifasini o'taydi.

Shu jihatdan qaraganda, yoshlar tarbiya ta'sirini qabul qiluvchi emas, balki uni anglab, qayta ishlab, jamiyatga uzatuvchi faol sub'ektdir.

Axborot texnologiyalari jadal rivojlanayotgan bugungi davrda yoshlar turli g'oya va mafkuralar ta'sirida qolmoqda. Internet va ommaviy madaniyat orqali kirib kelayotgan turli axborotlar yosh ongini shakllantirishda kuchli omilga aylandi.

Shu bois ma'naviy immunitetni shakllantirish dolzarb vazifadir. Ma'naviy immunitet – bu yoshlarning yot g'oyalarga qarshi turish, tanqidiy fikrlash va to'g'ri tanlov qila olish qobiliyatidir. Bu qobiliyat milliy o'zlikni anglash, tarixiy xotira va madaniy merosga hurmat asosida shakllanadi.

Yoshlar o'z ma'naviy pozitsiyasiga ega bo'lgandagina jamiyatda sog'lom muhit qaror topadi. Ular ijtimoiy tarmoqlarda ham ma'naviy madaniyat namunasi ko'rsata olishi, axborotni tanlab qabul qilishi zarur.

Yoshlar – bu orzu va ishonch ramzi. Ular qalbidagi ezgulik, adolat va vatanparvarlik tuyg'ulari jamiyat taraqqiyotining asosiy manbaidir. Agar yosh avlod ma'naviy jihatdan barkamol bo'lsa, jamiyatda barqarorlik va taraqqiyot ta'minlanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, yoshlar ma'naviy tarbiyaning faqat ob'ekti emas, balki uning to'laqonli sub'ektidir. Ular jamiyat ma'naviy muhitini yaratuvchi, uni boyituvchi va kelajakka olib chiquvchi kuch hisoblanadi. Yoshlar ma'naviy kamolotiga qaratilgan har qanday sa'y-harakat millat taraqqiyotiga xizmat qiladi.

Zero, ma'naviyati yuksak yosh — bu yurtning tayanchi, xalqning ishonchi va istiqbolning kafolatidir. Agar yosh avlod qalbida vatanga muhabbat, milliy qadriyatlarga hurmat va umuminsoniy fazilatlarga sadoqat qaror topsa, jamiyatda barqaror taraqqiyot ta'minlanadi. Chunki ma'naviy barkamol shaxs nafaqat o'z hayotini, balki atrofidagi muhitni ham yaxshilashga intiladi.

Shunday ekan, yoshlarga e'tibor — bu kelajakka e'tibor. Ularning bilim olishi, erkin fikrlashi, tashabbus ko'rsatishi va fuqarolik pozitsiyasini namoyon etishi uchun yaratilgan har bir imkoniyat mamlakat ravnaqiga xizmat qiladi. Ma'naviy jihatdan yetuk, mustaqil fikrli va mas'uliyatli yoshlar bor joyda millat sha'ni yuksaladi, taraqqiyot yo'li mustahkamlanadi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Sh.Mirziyoyev. “Yangi O'zbekiston – ma'naviy yuksalish va milliy tiklanish yo'lida” asari. – Toshkent: “O'zbekiston” nashriyoti, 2021.
2. I.A.Karimov. „Yuksak ma'naviyat – engilmas kuch“. – Toshkent. Ma'naviyat nashriyoti, 2008 yil. 176 b.
3. A.Avloniy. “Turkiy guliston yoxud axloq”. Toshkent. Fan nashriyoti, 1992 yil.
4. A.Erkayev. „Milliy g'oya va ma'naviyat“. Toshkent. Ma'naviyat nashriyoti. 2002 yil. 240 b.
5. N.Xasanboyeva, “Ma'naviyat va axloqiy tarbiyaning zamonaviy yondashuvlari”. – Toshkent: Ma'naviyat, 2018 yil.